

Bryssel, 28. huhtikuuta 2026
(OR. en)

8435/26

AG 70
SIMPL 79
BETREG 3
IA 96

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	28. huhtikuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 380 final
Asia:	KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE EU:n säännösten yksinkertaistaminen, selkeyttäminen ja noudattamisen parantaminen

EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 28.4.2026
COM(2026) 380 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

EU:n säännösten yksinkertaistaminen, selkeyttäminen ja noudattamisen parantaminen

Euroopan unioni on käännekohdassa. Geopoliittinen ympäristö on jännitteinen, talous on ahtaalla ja turvallisuuteen ja demokratiaan kohdistuu uhkia. Samaan aikaan Euroopan unioni pyrkii nopeasti poistamaan tiellään olevat rakenteelliset esteet ja luomaan edellytykset erittäin kilpailukykyisen, innovatiivisen ja kestäväns sosiaalisen markkinatalouden tukemiselle. Tähän pyritessä on varmistettava, että sääntelykehys on yksinkertainen, tehokas, läpinäkyvä ja täytäntöönpanokelpoinen sekä oikeusvaltioperiaatteen vakaasti tukeutuva ja että sillä tuetaan sisämarkkinoita, jotka ovat täysin yhdentyneet. On olennaisen tärkeää, että yhtenäinen Eurooppa hyödyntää vahvuuksiaan ja säilyttää kilpailuetunsa. Strateginen EU:n lainsäädännön noudattamisen valvonta on tässä keskeistä, ja erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, missä lainsäädännöllä on eniten merkitystä kansalaisille ja yrityksille. EU:n sääntöjen laatu ja mahdollisuus valvoa niiden noudattamista vaikuttavat myös unionin kykyyn toimia ulkosuhteissaan ja levittää normejaan, mikä osaltaan edistää EU:n taloudellista turvallisuutta ja vaikutusvaltaa maailmalla.

Komission paremman sääntelyn järjestelmä on OECD:n mukaan yksi edistyneimmistä¹. Siinä yhdistyvät näyttö, vaikutusten arvioiminen ja laaja sidosryhmien kuuleminen. Samaan aikaan komissio on toteuttanut kunnianhimoisia toimia sisämarkkinoiden, kansalaisten oikeuksien ja perusvapauksien vahvistamiseksi ja oikeusvaltioperiaatteen suojelemiseksi. Siitäkin huolimatta lainsäädäntö näyttäytyy kansalaisille, yrityksille ja julkishallinnolle usein monimutkaisena, runsaana tai monitulkintaisena niin EU:n tasolla kuin kansallisestikin. Toisinaan EU:n lainsäädännön saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä tai sen täytäntöönpano myös viivästyy liikaa tai sen noudattamisen valvontaan liittyy haasteita. Lainsäädännöllä voidaan myös luoda byrokraattisia esteitä tai kansallisella tasolla päätyä tarpeettomaan ylisääntelyyn.

EU:n lainsäädännön epäyhtenäinen, myöhässä toteutuva tai puolinainen täytäntöönpano haittaa EU:n politiikkatavoitteiden saavuttamista, heikentää sisämarkkinoita ja vähentää EU:n kilpailukykyä ja resilienssiä. EU:n lainsäädännön pitkäkestoinen ja merkittävä rikkominen voi heikentää myös oikeusvaltioperiaatetta, johon tässä maailmantilanteessa kohdistuu edelleen paineita. Oikeusvaltioperiaatteen takaamisessa ei ole kyse pelkästään EU:n arvojen suojelemisesta, vaan se on olennaisen tärkeää myös oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden sekä suotuisan investointi- ja liiketoimintaympäristön kannalta.

Tämän tiedonannon tavoitteena on uudistaa EU:n lainsäädännön muotoilua, sen täytäntöönpanoa ja sen noudattamisen valvontaa. Samalla varmistetaan, että lainsäädäntö on selkeää, ketterää ja tarkoitukseensa sopivaa, ja tuetaan näin ”yhden Euroopan yhden markkinat”-etenemissuunnitelman² toteutumista. EU voi tukea politiikkatavoitteidensa saavuttamista, parantaa kilpailukykyä, vahvistaa oikeusvarmuutta ja vastata nopeammin ja vaikuttavammin kiireellisiin tarpeisiin, kun menettelyjä yksinkertaistetaan, vahvistetaan ehdotusten perustamista näyttöön ja varmistetaan, että oikeasuhteisuutta sovelletaan tiukasti. Nämä tavoitteet huomioon ottaen tiedonannossa esitetään toimenpiteitä, joilla parannetaan EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa ja nopeutetaan sen noudattamisen valvontaa kaikilla politiikan aloilla. Erityisenä strategisena painopisteenä on sisämarkkinasäännösten noudattamisen valvonta.

¹ OECD Regulatory Policy Outlook 2025, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_a754bf4c/56b60e39-en.pdf.

² https://commission.europa.eu/document/5445de81-9481-4335-9902-9756159ba614_en.

EU:n uusissa aloitteissa olisi noudatettava paremman sääntelyn periaatteita, joihin kuuluu myös sisäänrakennetun yksinkertaisuuden periaate. Aloitteista olisi tehtävä korkealaatuisia vaikutustenarviointoja, ja niillä olisi edistettävä unionin politiikkatavoitteita mahdollisimman tehokkaasti. Tässä tiedonannossa esitetyt toimenpiteet ja periaatteet tullaan ottamaan huomioon paremman sääntelyn suuntaviivoissa ja välineistössä, ja niitä tullaan toteuttamaan vähitellen, huolellisesti priorisoiden. Voimassa olevaa lainsäädäntöä puolestaan olisi tarkasteltava tarvittaessa, jotta voidaan varmistaa, että se pysyy relevanttina ja voidaan vaalia toisiinsa liittyvien säädösten keskinäistä johdonmukaisuutta. Tätä varten tämän tiedonannon liitteessä esitetään sääntelyn suursiivouksen toimintasuunnitelma, joka kohdistetaan 12 painopistealueeseen.

Komissio on kerännyt sidosryhmien näkemyksiä paremmasta sääntelystä julkaisemalla kannanottoopyynnön³. Kananottoja saatiin noin 288, ja niitä tuli 27 maasta⁴. Yleisesti ottaen sidosryhmät pitävät paremman sääntelyn välineitä EU:n lainsäädännön laadun kannalta olennaisina. Sidosryhmät kehottavat vahvistamaan ja nykyaikaistamaan näitä välineitä sekä lisäämään läpinäkyvyyttä, vastuuvollisuutta ja lainsäädännön kestävyyttä.

1. SISÄÄNRAKENNETTU YKSINKERTAISUUS

Yhtenäisempien ja tehokkaampien sisämarkkinoiden luomiseksi komissio haluaa varmistaa, että uusissa lainsäädäntöehdotuksissa vältetään monimutkaisuutta ja epäyhtenäisyyttä. Sääntelyn yksinkertaisuus ja selkeys ovat sidosryhmien esiin tuomia keskeisiä asioita. Sidosryhmät katsovat, että lainsäädännössä on pyrittävä yksinkertaisuuteen heti alusta alkaen.

Yksinkertaisuus on ”sisäänrakennettu” ehdotukseen, kun ne, joihin ehdotus vaikuttaa, voivat helposti ymmärtää,

- mikä on tavoite,
- mitä kenenkin on tehtävä ja milloin,
- miten uudet oikeudet ja velvollisuudet vaikuttavat olemassa oleviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin,
- miten vaatimustenmukaisuus saavutetaan ja
- mitä tapahtuu, jos velvoitteita ei täytetä.

Lainsäädännön olisi oltava selkeää, jotta muun muassa viranomaiset ja tuomioistuimet voivat panna sen sujuvasti täytäntöön ja soveltaa sitä johdonmukaisesti ja ennakoitavasti. Komissio pyrkii soveltamaan sisäänrakennetun yksinkertaisuuden periaatetta tuleviin lainsäädäntöehdotuksiinsa ja kehottaa myös Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja jäsenvaltioita noudattamaan sitä.

Sisäänrakennetulla yksinkertaisuudella on monia ulottuvuuksia:

Sääntelyn kurinalaisuus

³ Kananottoopyyntö: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/16232-Tiedonanto-saantelyn-parantamisesta_fi.

⁴ Vastauksia saatiin muun muassa yritysten etujärjestöiltä (100), kansalaisjärjestöiltä (65), EU:n kansalaisilta (29), yrityksiltä (22), viranomaisilta (22), ”muilta” (16), ”ammattiliitoilta” (12), ”korkeakouluilta/tutkimuslaitoksilta” (11), ”ympäristöjärjestöiltä” (5), ”kuluttajajärjestöiltä” (4) ja ”EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisilta” (2).

Toimivamman ja tehokkaamman sääntelykehyksen luomiseksi on olennaisen tärkeää, että EU pystyy priorisoimaan kiireellisimpiä haasteita ja riskejä ja kohdistamaan painopisteen niihin. Sääntelyn kurinalaisuus on keino varmistaa, että toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita sovelletaan johdonmukaisesti EU:n lainsäädännössä. Tällä tavoin unioni voi kohdistaa toimensa ja resurssinsa osa-alueille, joilla EU:n tason toimet ovat tarpeen, tuottavat eniten lisäarvoa ja ovat oikeasuhteisia.

Kurinalaisuutta ja kohdistamista on noudatettava myös täytäntöönpanosääntöjä laadittaessa, jotta EU:n lainsäädännöstä ei tule liian pitkää, monimutkaista ja kallista. Tulevissa lainsäädäntöehdotuksissa komissio pyrkii siihen, että valtuudet antaa delegeoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä muotoillaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja valtuuksia annetaan ainoastaan, jos ne ovat ehdottoman välttämättömiä EU:n sääntöjen tai kansainvälisten velvoitteiden tuloksellisen täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan vuoksi. Komissio kehottaa myös Euroopan parlamenttia ja neuvostoa noudattamaan samaa kurinalaisuutta lainsäädäntöprosessin kaikissa vaiheissa.

Jotta sisämarkkinoita voidaan syventää ja EU:n houkuttelevuutta maailmantaloudessa lisätä, on ratkaisevan tärkeää valita oikea lainsäädäntöväline ja yhdenmukaistamisaste. Säädöslajin valinta on perusteltava hyvin perussopimusten ja säädöksen tavoitteen ja sisällön pohjalta⁵. Kysymyksissä, joilla on vahva sisämarkkinaulottuvuus, ja tilanteissa, joissa EU:n toimivalta sen sallii, tyhjentävän sääntelyn⁶ järjestelmällisemmällä käytöllä voidaan rajoittaa lisävelvoitteiden asettamista ja sääntelyn epäyhtenäisyyttä, joka voi ilmetä myös ylisääntelynä. Täydellistä yhdenmukaistamista olisi näissä tapauksissa pidettävä parempana vaihtoehtona, ja poikkeukset tulisi perustella vankasti.

Tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottava ja mukautuva sääntely

Innovoinnin ja kasvun tukemiseksi EU:n ja jäsenvaltioiden säännöissä on oltava riittävästi liikkumavaraa, jotta ne voivat mukautua tulevaan kehitykseen teknologisten ja geopolitiittisten muutosten ollessa yhä nopeampia. Tämä edellyttää, että säännöt muotoillaan innovaatiomyönteisiksi, niissä otetaan näkökohtia huomioon ennakoivasti ja pitkällä aikavälillä ja ne tarjoavat tarvittavan oikeusvarmuuden ja luottamuksen, jonka varassa sisämarkkinoilla voidaan investoida ja toimia. Samalla komissio varmistaa, että sääntöjä tarkastellaan uudelleen ja päivitetään tarvittaessa, kun mukautuminen muuttuviin olosuhteisiin ja teknologisiin muutoksiin sitä edellyttää.

Tarvittaessa käytetään myös raukeamislausekkeita, jotta lainsäädäntö raukeaa tulevaisuudessa tiettyinä ajankohtana. Raukeamislausekkeiden käyttö yhdessä hyvin ajoitettujen seuranta- ja arviointilausekkeiden kanssa voi auttaa ehkäisemään sääntöjen ja raportointivaatimusten tarpeetonta lisääntymistä. Niillä voidaan varmistaa, että lakikirjoihin ei pesiädy lainsäädäntöä, joka ei enää ole relevanttia. Raukeamis-, seuranta- ja arviointilausekkeissa käytettävä kieli vakioidaan ja yhdenmukaistetaan.

Kevennetty ja saavutettavampi lainsäädäntö

⁵ Direktiivit on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja niissä annetaan jäsenvaltioille enemmän joustovaraa täytäntöönpanossa, kun taas asetuksia sovelletaan sellaisenaan ja niillä säännellään kyseistä politiikanalaa ilman, että jäsenvaltioilta vaaditaan pitkällemeneviä täydentäviä säännöksiä.

⁶ EU:n säädöksiä, joilla säännellään tyhjentävästi niiden soveltamisalaan kuuluvaa asiaa ja jotka muodostavat itsenäisen säännöskokonaisuuden.

Lisäksi on olennaisen tärkeää, että kaikki voivat helpommin määrittää lailliset oikeutensa ja velvollisuutensa sekä niihin liittyvän täytäntöönpanoaikataulun. Sen vuoksi komissio aikoo parantaa EUR-Lexissä⁷ olevia lainsäädännön tiivistelmiä niin, että oikeudet ja velvollisuudet esitetään niissä selkeästi ja tuodaan esiin kansalliset täytäntöönpanovelvoitteet. Lisäksi komissio aikoo i) tehdä yhteistyötä muiden toimielinten kanssa EU:n lainsäädännön saavutettavuuden helpottamiseksi muun muassa tekemällä lainsäädännöstä koneellisesti luettavaa; ii) saattaa lainsäädännön konsolidoidut versiot saataville nopeammin, jotta alkuperäinen säädös ja kaikki siihen myöhemmin tehdyt muutokset ovat luettavissa yhdessä ja samassa asiakirjassa; ja iii) kehittää edelleen eurooppalaista oikeudellista data-avaruutta, jotta voidaan varmistaa, että ajantasainen sovellettava lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö ovat EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla helposti saatavilla verkossa⁸. Raportointivaatimuksia muotoillessaan komissio soveltaa yhden kerran periaatetta ja tekee tietolähteistä helposti tunnistettavia.

Komissio aikoo parantaa vakiomuotoiluja, joita se käyttää laatiessaan lainsäädäntöehdotusten alussa olevia johdanto-osan kappaleita. Jatkossa niissä painottuu enemmän säädöksen perusteleminen ja tulkinta sen sijaan, että vain esitettäisiin säädöksen säännöksiä toisin sanoin tai viitattaisiin asiaan liittymättömiin politiikka-aloitteisiin tai tavoitteisiin. Myös Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat myötävaikuttaa johdanto-osan kappaleiden virtaviivaistamiseen lainsäädäntöprosessin aikana.

Komissio käyttää sääntelykehityksen johdonmukaisuuden ja yhtenäisyyden parantamiseen vakiintuneita tekniikoita, kuten kodifiointia⁹ ja uudelleenlaatimista¹⁰. Molemmilla korvataan ja kumotaan aiempia säädöksiä ja niiden muutoksia¹¹, mikä tekee lainsäädännöstä yhtenäisempää ja ymmärrettävämpää niin, että kaikkien sidosryhmien on sitä helpompi ymmärtää ja soveltaa. Näiden tekniikoiden käytön edistämiseksi on kuitenkin olennaisen tärkeää, että lainsäätäjät noudattavat sitoumustaan olla avaamatta uudelleen lainsäädännön muita osia.

Johdonmukainen ja kevennetty lainsäädäntö edellyttää myös selkeää suhdetta säädösten välillä sekä päällekkäisyyksien ja tarpeettomien säännösten poistamista. Tiettyihin aloihin tai tiettyyn toimintaan sovellettavalla lainsäädännöllä tai säännöksillä olisi pikemminkin täydennettävä tai korvattava yleisemmin sovellettavaa lainsäädäntöä tai säännöksiä sen sijaan, että toistetaan niitä. Uusilla säännöillä olisi puututtava todellisiin sääntelyn puutteisiin sen sijaan, että toistetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Lisäksi olisi varmistettava, että uudet ja voimassa olevat säännökset ovat kaikilta osin johdonmukaisia, selkeitä ja yhtenäisiä.

Komissio varmistaa, että näitä periaatteita sovelletaan uusia politiikkaehdotuksia valmisteltaessa, ja pyrkii tarkastelemaan myös voimassa olevia säädöksiä uudelleen sellaisilla

⁷ EUR-Lexin kautta pääsee tutustumaan EU:n lainsäädäntöön, todistusvoimaiseen EU:n viralliseen lehteen, EU:n säädösten konsolidoituihin versioihin (joilla ei ole oikeusvaikutusta), lainsäädännön tiivistelmiin ja oikeuskäytäntöön. Se on verkossa oleva kattava EU:n lainsäädännöstä ja siihen liittyvistä asiakirjoista koostuva tietokanta, jossa käyttäjät voivat hakea, selata ja ladata asiakirjoja sekä seurata lainsäädäntöehdotusten edistymistä.

⁸ Komission tiedonanto ”DigitalJustice@2030-strategia”, COM(2025) 802.

⁹ Toimielinten välinen sopimus, tehty 20 päivänä joulukuuta 1994, nopeutetusta menetelmästä säädöstekstien viralliseksi kodifioimiseksi, EYVL C 102, s. 2, [EUR-Lex – 31996Y0404\(02\) – FI – EUR-Lex](#).

¹⁰ Toimielinten välinen sopimus, tehty 28 päivänä marraskuuta 2001, säädösten uudelleenlaatimistekniikan järjestelmällisestä käytöstä, EYVL C 77, s. 1, [EUR-Lex – 32002Q0328 – FI – EUR-Lex](#).

¹¹ Jos kyseessä on *vertikaalinen* kodifointi, säädös ja sen muutokset kootaan uudessa säädöksessä yhteen. *Horisontaalisessa* kodifioinnissa taas toisiinsa liittyviä asioita koskevat perussäädökset ja niiden muutokset kootaan uudessa säädöksessä yhteen. Kummassakaan tapauksessa ei ole kyse sisällön muuttamisesta. *Uudelleenlaadittu* säädös puolestaan sisältää sekä sisällöltään muutettuja että muuttumattomia säännöksiä.

keskeisillä osa-alueilla, joilla sääntelystä on tullut erityisen epäyhtenäistä. Työ alkaa tämän tiedonannon liitteenä olevassa sääntelyn suursiivouksen toimintasuunnitelmassa esitetyistä osa-alueista.

Lainsäädännön täytäntöönpanolle ja sen saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä realistiset määräajat

Ihmiset, yritykset ja hallinto tarvitsevat aikaa valmistautuakseen uusiin sääntöihin ja ymmärtääkseen, miten niitä noudatetaan. Vastauksissaan kannanottopyyntöön sidosryhmät katsoivat, että lainsäädännön muotoilussa olisi otettava alusta alkaen huomioon sen täytäntöönpano. Tässä yhteydessä esiin nousseista kriittisistä huolenaiheista voidaan mainita siirtymä- ja täytäntöönpanoajat, jotka eivät mahdollista riittävää valmistautumista.

Komissio aikoo kiinnittää erityistä huomiota sen varmistamiseen, että täytäntöönpano otetaan lainsäädännön muotoilussa huomioon alusta alkaen. Komissio soveltaa ”pienet ensin” -periaatetta pitäen mielessä pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet ja valmiudet¹².

Lisäksi komissio aikoo huolehtia paremmin siitä, että määräajat säädösten saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä ja niiden täytäntöönpanolle ovat noudatettavissa ja uskottavia ja että ne perustuvat realistisiin arvioihin täytäntöönpanotoimenpiteiden ja digitaalisten työkalujen kehittämiseen tarvittavasta ajasta, ja antaa yrityksille ja kansallisille viranomaisille riittävästi aikaa sopeutua. Uutta lainsäädäntöä ehdottaessa otetaan järjestelmällisesti huomioon saavutettujen etuuksien säilyttämislausekkeet, siirtymäajat ja säännökset, joissa säädetään merkittävien velvoitteiden testaamisesta ja asteittaisesta käyttöönotosta. Komissio kehottaa myös Euroopan parlamenttia ja neuvostoa kiinnittämään huomiota tähän asiaan lainsäädäntöprosessin kaikissa vaiheissa.

Teknologian kehityksen hyödyntäminen

Digivalmiin päätöksenteon avulla voidaan tunnistaa lainsäädäntöaloitteen digitaaliset näkökohdat varhaisimmista suunnitteluvaiheista alkaen ja ottaa ne järjestelmällisesti huomioon politiikan muotoilussa. Tämä jäsenelty toimintamalli lisää unionin säännösten johdonmukaisuutta, sujuvoittaa politiikkojen digitaalista toteuttamista ja vähentää hallinnollisia rasitteita¹³. Lisäksi huipputeknologian, kuten tekoälyn, avulla voidaan parantaa lainsäädännön laatua ja vähentää säädösten välisiä eroavuuksia.

Tähän liittyen komissio kehittää parhaillaan uutta tietoteknistä työkalua, jolla helpotetaan EU:n lainsäädännön ja sen täytäntöönpanosääntöjen hallinnointia ja voidaan tunnistaa päällekkäisyyksiä, puutteita ja tarpeetonta monimutkaisuutta. Samaan aikaan EU:n sähköistä lainsäädännön laadintavälinettä (EdiT) parannetaan edelleen, jotta ehdotettujen lakien selkeys ja johdonmukaisuus voidaan varmistaa. Näillä toimilla helpotetaan lainsäädännön valmistelua, parannetaan sen saavutettavuutta ja ennustettavuutta ja tuetaan näin ensisijaisia tavoitteita, kuten hallinnollisen rasituksen vähentämistä. Vakiolausekkeet, pieniä ja keskisuuria yrityksiä

¹² Pk-yritysten olisi annettava poiketa velvoitteista, jos siitä sääntelylle aiheutuva riski on vähäinen, ja niille olisi oltava tarjolla tukitoimenpiteitä, jos niiden on noudatettava kalliiksi tulevia tai tulkintaa edellyttäviä sääntöjä. Tarvittaessa olisi otettava huomioon myös pienten midcap-yritysten erityispiirteet.

¹³ Lainsäädäntöehdotuksiin, joilla on digitaalisia vaikutuksia, liitetään digivalmiin päätöksenteon kehityksen puitteissa rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys, <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/digital-ready-policymaking/digital-ready-policymaking-dprm-framework>.

suosivat määräykset mukaan lukien, helpottavat lainsäädännön laatimista ja johdonmukaisuutta.

Koulutus ja ohjaus ovat toinen tapa huolehtia komission ehdotusten oikeudellisesta laadusta ja siitä, että sisäänrakennetun yksinkertaisuuden periaate juurtuu politiikkasykliin. Tätä varten komissio aikoo panostaa lainvalmisteluun erikoistuneen sisäisen asiantuntemuksen luomiseen pakollisten koulutusohjelmien ja päivitettyjen lainvalmisteluohjeiden avulla. Parhaita käytäntöjä ja näiden periaatteiden soveltamista tullaan edistämään sääntelyn laadun yhteyshenkilöverkoston kautta.

Sisäänrakennettu noudattamisen valvonta

Ns. sisäänrakennettu yksinkertaisuus johtaa jäsenvaltioiden ja yritysten kannalta selkeämpiin ja saavutettavampiin velvoitteisiin, mikä helpottaa vaatimusten noudattamista alusta alkaen. EU:n sääntöjen täytäntöönpanon, seurannan ja noudattamisen valvonnan tulisi olla helppoa ja niiden väärinkäytön ja kiertämisen vaikeaa. Tämä merkitsee, että noudattamisen valvontamekanismeja on pohdittava alusta alkaen EU:n lainsäädäntöä laadittaessa. Sisäänrakennetut seurannan ja noudattamisen valvonnan välineet voivat olla arvokkaita kaikenlaisissa sääöksissä, mutta erityisen merkityksellisiä ne ovat asetuksissa, joita sovelletaan suoraan. Mekanismeja voi olla monenlaisia, mutta joissakin tilanteissa seuraavat vaihtoehdot ovat osoittautuneet hyödyllisiksi:

- noudattamista valvovien kansallisten viranomaisten nimeäminen ja niiden valtuuksista säätäminen, mahdollisesti yhdistettynä seuraamusten riittävään yhdenmukaistamiseen;
- komission vahvat tiedonhankintavaltuudet tietyillä osa-alueilla;
- kansallisiin lainsäädäntöesityksiin sovellettavat tiukat ennakkoilmoitusmekanismit¹⁴ ja komission suorittama sitova arviointi vaatimustenmukaisuudesta, joiden avulla havaitut ongelmat saadaan ratkaistua ennen kansallisten toimenpiteiden hyväksymistä.

Komissio harkitsee kunkin ehdotuksen olosuhteet huomioon ottaen, voisivatko tämän tyyppiset sisäänrakennettua noudattamisen valvontaa koskevat säännökset tuoda lisäarvoa, ja käyttää niitä tarvittaessa. Samalla komissio pyrkii minimoimaan rasitteet, joita tällaisista järjestelyistä aiheutuu jäsenvaltioille ja – tämänhetkiset budjettirajoitteet huomioon ottaen – sille itselleen.

Keskeiset toimet

- Kiinnitetään enemmän huomiota toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteisiin osana **sääntelyn kurinalaisuutta**, myös delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä koskevia valtuuksia annettaessa.
- Sisämarkkinoihin liittyvissä asioissa priorisoidaan **tyhjentävää sääntelyä ja täydellistä yhdenmukaistamista**, jos se on oikeudellisesti toteutettavissa ja tarkoituksenmukaista.

¹⁴ Näiden soveltaminen koskisi osa-alueita ja kansallisia toimenpiteitä, jotka eivät kuulu voimassa olevien ilmoitusmekanismien, kuten sisämarkkinoiden ilmoitusmenettelydirektiivillä ja palveludirektiivillä perustettujen mekanismien, piiriin.

- Säädetään säännönmukaisesta ja oikein ajoitetusta seurannasta ja evaluoinnista sekä otetaan tarvittaessa käyttöön **raukeamislausekkeita**, jotta lainsäädäntö mukautuu kehitykseen.
- Lisätään **uudelleenlaadinnan ja kodifioinnin** käyttöä ja varmistetaan **johdonmukaisuus alakohtaisen ja yleislainsäädännön välillä** sekä **voimassa olevien ja uusien säädösten välillä**.
- Määritetään parhaiden käytäntöjen mukaiset **vakiosäännökset**, joiden muotoilusta sovitaan mahdollisuuksien mukaan toimielinten kesken, ja tehdään **johdanto-osan kappaleista kohdistetumpia**.
- Asetetaan realistiset **määräajat EU:n lainsäädännön täytäntöönpanolle ja sen saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä ja harkitaan järjestelmällisesti** esimerkiksi saavutettujen etuuksien säilyttämislausekkeiden käyttöä tai säännösten asteittaista käyttöönottoa täytäntöönpanon helpottamiseksi.
- Jatkokehitellään ja käytetään **digitaalisia työkaluja**, kuten lainsäädännön laatimisessa käytettävää EdiT-työkalua, joka on uusi EU:n säännösten hallintaväline, parannetaan edelleen EU:n EUR-Lex-lainsäädäntötietokantaa ja kehitetään eurooppalaista oikeudellista data-avaruutta.
- Perustetaan komissioon **sääntelyn laadun yhteyshenkilöverkosto** ja otetaan käyttöön ajan tasalla oleviin **ohjeisiin perustuva pakollinen koulutus lainlaatijoille**.
- Sisällytetään EU:n säädöksiin vankemmat **seuranta ja noudattamisen valvontaa koskevat mekanismit**, joilla varmistetaan **sisäänrakennettu noudattamisen valvonta**, ja ehkäistään säännösten ristiriitaisuutta EU:n lainsäädännön kanssa varhaisessa vaiheessa ennakkoilmoitusmekanismien avulla.

2. PAREMMAN SÄÄNTELYN KEHYKSEN JATKOJALOSTUS

EU:n sääntelykehyksellä täytyy vastata nopeasti tämän päivän haasteisiin, kuten vaurauden ja kilpailukyvyn lisäämiseen tai sosiaalisiin, ympäristöön liittyviin ja geopolitiittisiin kysymyksiin. Tämä edellyttää parempaa kohdistamista sekä ketteryyttä, tarkkuutta, selkeyttä ja ennustettavuutta.

Komission paremman sääntelyn järjestelmää, jolla ohjataan vaikutustenarviointeja, kuulemisia ja evaluointeja, pidetään laajalti kansainvälisenä esikuvana sen korkean laadun ansiosta. Tässä tiedonannossa järjestelmään esitetään kohdennettuja parannuksia, jotta sillä voidaan vastata vaikuttavammin useammanlaisiin tilanteisiin. Muutoksilla pyritään lisäämään sekä vaikutustenarviointien määrää että niiden merkityksellisyyttä, varmistamaan mahdollisimman vahva näyttöpohja lainsäädäntötoimien ollessa kiireellisiä ja virtaviivaistamaan kuulemisten järjestystä. Tämä uusi toimintamalli tulee voimaan välittömästi, mutta se pannaan täytäntöön asteittain, kunnes suuntaviivat ja välineistö on tarkistettu.

Enemmän vaikutustenarviointeja paremmin kohdistettuina

Toimikautensa ensimmäisenä vuonna komissio toimi nopeasti ja määrätietoisesti vastatakseen vaativiin geopoliittisiin ja taloudellisiin haasteisiin, joiden kaltaisia ei ollut koettu vuosikymmeniin. Lainsäädäntöaloitteita hyväksyttiin kiireellisissä menettelyissä, ja tehtiin useita yksinkertaistamishdotuksia¹⁵. Vaikka äärimmäisen kiireellisissä tapauksissa saattaa edelleen olla tarpeen poiketa tietyistä paremman sääntelyn normeista, tässä tiedonannossa hahmotellut muutokset antavat komissiolle mahdollisuuden liittää useampiin aloitteisiin vaikutustenarviointi¹⁶.

Jotta tämä olisi mahdollista, suhteellisuusnäkökohtia on sovellettava tiukemmin ja jäsennellymmiin. Vaikutustenarvioinnit kohdistetaan siihen, mikä on todella tärkeää, eli ehdotuksen keskeisiin taloudellisiin, sosiaalisiin ja ympäristövaikutuksiin. Rätätöidymässä toimintamallissa erotetaan lisäksi toisistaan merkittävät uudet lainsäädäntöaloitteet tai tarkistukset ja kohdennetummat aloitteet¹⁷. Tarvittava näyttö ja analysointi perustuu tällaisessa toimintamallissa aloitteiden luonteeseen ja niiden odotettuihin vaikutuksiin sekä mahdollisiin ulkoisiin vaikutuksiin.

Tämä toimintamalli tulee näkymään tarkistetuissa vaikutustenarviointi- ja evaluointimalleissa. Niihin kuuluu ”keskeisten vaikutusten matriisin” laatiminen heti alussa, jotta voidaan keskittyä paremmin vaikutuksiin, jotka ovat kunkin ehdotuksen kannalta merkittäviä ja relevantteja. Näin voidaan määrittää keskeiset vaikutukset ja olennaiset näkökohdat, joita analysoidaan, ja tällä tavoin määritellä vaikutustenarvioinnin kohdistus sekä analyysin laajuus ja perusteellisuus. Kustannusten ja hyötyjen huomioon ottaminen on edelleen keskeinen osa tätä kohdistetumpaa ja ytimekkäämpää analyysia, jossa luvuilla, datalla ja tilastoilla on merkittävä rooli, jos niitä on saatavilla. Komissio pyrkii mahdollisuuksien mukaan saavuttamaan nämä tavoitteet hyödyntämällä parhaalla mahdollisella tavalla omia sisäisiä resurssejaan, valmiuksiaan ja asiantuntemustaan.

Tiukempi toimintamalli johtaa siihen, että sääntelyntarkastelulautakunnan suorittama laadunvalvonta kohdistuu laajempaan valikoimaan arviointeja, joilla politiikkaehdotuksia tuetaan. Tällaisessa laajennetussa sääntelyn tarkastelussa, jota sidosryhmät laajalti kannattavat, otetaan huomioon myös kunkin ehdotuksen vaikutusten luonne ja merkittävyys. Merkittävien ehdotusten osalta lautakunta antaa edelleen lausuntoja¹⁸, kun taas muiden, kohdennetumpien aloitteiden osalta se antaa parannussuosituksia, joista viestitään ja jotka otetaan huomioon läpinäkyvästi. Tämä parantaa näytön laatua sellaisten ehdotusten osalta, joita lautakunta ei nykyisin tarkastele.

Nopeutettuja menettelyjä koskevat vähimmäisvaatimukset

Tilanne on kiireellinen silloin, kun tarvitaan nopeasti EU:n toimia merkittävän haitan estämiseksi, oikeudellisten velvoitteiden täyttämiseksi tai kriittisen tilaisuuden

¹⁵ Näihin kuului koontilainsäädäntöä (omnibus), jossa yhdellä säädöksellä muutetaan useita säädöksiä.

¹⁶ Vaikutustenarviointia ei tarvita kaikista lainsäädäntöehdotuksista, Better regulation toolbox (paremman sääntelyn välineistö), TOOL #7. Mikä on vaikutustenarviointi ja milloin se on tarpeen, https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox/better-regulation-toolbox_en.

¹⁷ Kohdennetut aloitteet ovat sellaisia, joilla ei merkittävästi muuteta voimassa olevan lainsäädännön politiikkatavoitteita, vaan niissä ehdotetaan muutoksia, joilla pyritään optimoimaan lainsäädännön vaikuttavuus ja tehokkuus.

¹⁸ Myönteinen lausunto, myönteinen lausunto varaumin, kielteinen lausunto.

hyödyntämiseksi. Euroopan oikeusasiamies on antanut suosituksia¹⁹ siitä, miten komissio tukee kiireellisiä ehdotuksia näytön avulla. Myös kannanottopyyntöön vastanneet ottivat esiin kiireellisten menettelyjen käytön. Vaikka vastaajat myöntävät, että aidot hätätilanteet saattavat edellyttää nopeutettuja menettelyjä, kuuleminen ja arviointi olisi mahdollisuuksien mukaan silti toteutettava.

Vastauksena Euroopan oikeusasiamiehen suosituksiin ja sidosryhmien huolenaiheisiin komissio tulee arvioimaan kunkin tilanteen aikaherkkyyttä ja toimien viivästymisen mahdollisia haitallisia seurauksia, jotta kiireellisyys voidaan erottaa rutiininomaisesta nopeuden vaatimuksesta. Tässä yhteydessä se ottaa huomioon muun muassa seuraavat tekijät:

- häiriöiden tai kriisien olemassaolo tai ennakointi, myös unionin ulkosuhteissa;
- mahdolliset seuraukset, jos välittömiä toimia ei toteuteta;
- lainsäädännössä asetetut määräajat; ja
- poliittinen tilanne, joka luo tarpeen toimia kiireellisesti.

Komissio pyrkii myös kiireellisissä tapauksissa saamaan ehdotustensa perustaksi parhaan mahdollisen näytön. Jos se on mahdollista, komissio laatii vaikutustenarvioinnin kiireellisistä aloitteista, joilla odotetaan olevan merkittäviä vaikutuksia. Tämän jälkeen sääntelyntarkastelulautakunta tarkastelee arviointia. Lautakunta ottaa huomioon määräajat ja antaa suosituksia päätöksentekoprosessia varten. Se varmistaa, että ehdotus hyötyy sen tekemästä tarkastelusta, ja tunnustaa samalla kiireellisten toimien tarpeen asettamat rajoitteet.

Jotta nopeutetussa menettelyssä voidaan säilyttää mielekäs sidosryhmien osallistuminen, periaatteena on, että komissio kuulee niitä julkaisemalla kannanottopyynnön. Tämä tarjoaa yrityksille, kansalaisille, kansalaisyhteiskunnalle, viranomaisille ja muille sidosryhmille mahdollisuuden osallistua aloitteen muotoiluun. Eri sidosryhmille voidaan myös järjestää kohdennettuja kuulemisia, joihin voi sisältyä täytäntöönpanovuoropuheluja tai tilannearvioita, kentän näkemysten keräämiseksi ja sen varmistamiseksi, että ehdotetut toimenpiteet ovat vaikuttavia, tehokkaita ja toteuttamiskelpoisia.

Poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa kiireellisten toimien tarve on niin suuri, että ehdotukset on hyväksyttävä äärimmäisen kireässä aikataulussa, paremmasta sääntelystä vastaava komission jäsen voi myöntää poikkeuksia edellä mainituista tavanomaisista menettelynormeista. Poikkeamista harkitaan vain, jos erityinen kiireellisyys on selvästi osoitettu.

Tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa komissio varmistaa, että ehdotukseen liitetään analyttinen komission yksiköiden valmisteluasiakirja tai että sellainen julkaistaan mahdollisimman pian, viimeistään kolmen kuukauden kuluttua ehdotuksen hyväksymisestä. Asiakirjassa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- ongelman määrittely;
- ongelman ratkaisemiseksi valittu toimintamalli;
- arvio ehdotuksen keskeisistä vaikutuksista, mukaan lukien kustannus-hyötyanalyysi ja arviointi johdonmukaisuudesta ilmastotavoitteiden kanssa.

¹⁹ Yhteiset suositukset, jotka on annettu tutkimusten 983/2025/MAS, 2031/2024/VB ja 1379/2024/MIK seurauksena.

Kiireellisyysarviointi ja kaikki poikkeukset dokumentoidaan asianmukaisesti, kirjataan läpinäkyvästi ja mainitaan ehdotusten perusteluissa. Tässä toimintamallissa tarve toteuttaa toimia kiireellisesti ja tarve varmistaa, että paremman sääntelyn vaatimukset ovat mahdollisimman korkeat kaikissa olosuhteissa, on tasapainotettu huolellisesti.

Älykkäämpi ja joustavampi kuulemisjärjestelmä

Komission kuulemisjärjestelmä on kattava ja laajalti arvostettu – se on jatkuvasti OECD:n luokitusten²⁰ kärjessä. Kuulemisvälineiden valikoimaa on äskettäin laajennettu lisäämällä siihen täytäntöönpanovuoropuhelut ja tilannearviot²¹. Komission kuulemisjärjestelmä on erittäin suorituskykyinen, mutta sidosryhmät ovat ilmaisseet huolensa kuulemisten kestosta, päällekkäisistä kuulemisista, toistuvista tietopyynnöistä ja riittämättömästä palautteesta.

Näitä huolia hälventääkseen komissio aikoo integroida eri kuulemisvälineet prosessiin paremmin, välttää päällekkäisyyksiä ja varmistaa jatkossakin, että kansalaisia ja sidosryhmiä kuullaan mahdollisimman laajasti. Vaikka kukin kuulemisväline palvelee tarkoitustaan ja voi tavoittaa jossain määrin eri kohderyhmän, komission käytettävissä olevien välineiden moninaisuus ei saisi johtaa siihen, että samoilta sidosryhmiltä pyydetään toistuvasti samoja kannanottoja.

Komissio pyrkii järjestämään kuulemisen samasta aloitteesta vain kerran joko kannanottopyynnöllä tai kyselylomakkeella, joita täydennetään tarvittaessa kohdennetuilla kuulemisilla, jotta erilaisia näkemyksiä ja kannanottoja saadaan monenlaisilta sidosryhmiltä. Yksinkertaistetussa kannanottopyyntöasiakirjassa tietopyynnot kohdistetaan keskeisiin näkökohtiin, jotta sidosryhmien on helpompi ottaa kantaa niin, että sillä on merkitystä.

Myös kuulemisten ajoitus optimoidaan. Kuten monet sidosryhmät ovat pyytäneet, komissio tulee mahdollisuuksien mukaan välttämään tärkeimpien lomakausien laskemista osaksi kuulemisaikaa. Jos samasta aloitteesta järjestetään muita julkisia ja/tai kohdennettuja kuulemisia, julkisten kuulemisten kyselylomakkeiden tavanomaista 12 viikon määräaikaa voidaan lyhentää enintään kuudella viikolla.

Kun yhteenveto kuulemisiin saaduista vastauksista on saatavilla Kerro mielipiteesi -portaalissa, komissio ilmoittaa siitä suoraan sidosryhmille. Tällainen automaattinen ilmoitusmekanismi lisää läpinäkyvyyttä ja antaa osallistujille mahdollisuuden tutustua helposti kuulemisen tuloksiin.

Lisäksi komissio ottaa neuvoa-antavat komiteat ja niiden verkostot, kuten alueellisten keskusten verkoston, paremmin mukaan kuulemistoimintaan helpottamalla niiden osallistumista ja antamalla palautetta niiden panoksesta.

Merkittävien muutosten arviointi

²⁰ OECD Regulatory Policy Outlook 2025, ks. kaaviot 2.1 ja 2.2, joissa kuvataan sidosryhmien osallistumista primaarilainsäädännön ja alemman tason säädösten kehittämiseen, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/04/oecd-regulatory-policy-outlook-2025_a754bf4c/56b60e39-en.pdf.

²¹ Nämä välineet ovat toimineet menestyksekkäästi komission yksinkertaistamistoimien yhteydessä, ja ne ovat myötävaikuttaneet voimassa olevan lainsäädännön stressitestaukseen sekä koontiasetusten (omnibus) ja muiden yksinkertaistamishdotusten valmisteluun.

Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tehdä lainsäädäntöprosessin aikana olennaisia muutoksia komission alkuperäisiin ehdotuksiin. Käytännössä kyseiset toimieliimet eivät muutoksia ehdottaessaan arvioi niiden vaikutusta, vaikka ne ovat sitoutuneet tekemään niin ”jos ne katsovat sen lainsäädäntöprosessin kannalta asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi”²². Ilman tällaisia arviointeja analyysi lainsäädännön odotetuista vaikutuksista jää puutteelliseksi ja mahdollisesti harhaanjohtavaksi, mikä voi johtaa suurempiin rasitteisiin tai odottamattomiin vaikeuksiin lainsäädännön täytäntöönpanossa.

Tilanteen parantamiseksi komissio ehdottaa johdonmukaista, käytännönläheistä ja yhteistyöhön perustuvaa toimintamallia, joka perustuu toimielinten yhteiseen työhön kolmella osa-alueella.

Ensinnäkin toimielinten olisi pyrittävä pääsemään yhteisymmärrykseen siitä, mikä on olennainen muutos. Esimerkkejä olennaisista muutoksista voisivat olla ehdotuksen soveltamisalan laajentaminen mikroyrityksiin tai pk-yrityksiin tai toimenpiteet, jotka todennäköisesti lisäävät säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia, uudet yrityksiä tai viranomaisia koskevat raportointivaatimukset tai julkisyhteisöjen menojen lisääntyminen. Yhteiset parametrit antaisivat Euroopan parlamentille ja neuvostolle mahdollisuuden tunnistaa olennaiset muutoksensa ja arvioida niitä.

Toiseksi, kun muutos on tunnistettu olennaiseksi, muutosta ehdottava toimielin laatisi sen vaikutuksista arvioinnin ja esittäisi kustannusten tai säästöjen määrän yksinkertaista kustannuslaskentamenetelmää käyttäen. Hallinnollisten kustannusten tai säästöjen osalta standardikustannusmalli helpottaisi tällaisten kustannusten ja säästöjen laskemista ja raportointia.

Kolmanneksi, tällaisten olennaisten muutosten vaikutukset voitaisiin esittää tiivistä mallia noudattaen. Siihen sisältyisivät muun muassa yleinen kuvaus, odotetut lisäkustannukset ja -hyödyt, sidosryhmät, joihin muutos vaikuttaa, sekä vaikutus kilpailukykyyn ja innovointiin.

Keskeiset toimet

- **Laajemmasta valikoimasta aloitteita**, joilla on merkittäviä vaikutuksia, tehdään **vaikutustenarviointi**, jota **sääntelyntarkastelulautakunta** tarkastelee.
- **Kohdistetummat vaikutustenarvioinnit**, jotka perustuvat alustavaan **keskeisten vaikutusten matriisiin** ja **oikeasuhteisempaan** toimintamalliin.
- **Vähimmäisvaatimukset kiireellisille aloitteille nopeutetuissa menettelyissä.**
- Yksinkertaistettu **kannanottoopyyntö**, joka kohdistetaan sidosryhmien kannalta keskeisiin tietoihin.
- Optimoidut ja joustavammat **kuulemisaikataulut**, joissa otetaan huomioon **lomakaudet**.

²² Toimielinten välinen sopimus, tehty 13 päivänä huhtikuuta 2016, paremmasta lainsäädännöstä, EUVL C 123, s. 1, [EUR-Lex – 32016Q0512\(01\) – FI – EUR-Lex](#). Euroopan parlamentti on aiemmin tehnyt joitakin tällaisia arviointeja, mutta ei tee niitä enää. Neuvosto ei sitä vastoin ole tehnyt arviointeja koskaan.

- Erilaisten **kuulemisvälineiden yhdenmisympi** ja **joustava** käyttö, jotta vältetään kuulemisväsymys ja saadaan monenlaisia näkemyksiä ja kannanottoja.
- Automaattinen **ilmoittaminen** kuulemisten tiivistelmistä suoraan vastaajille.
- **Paremmen sääntelyn suuntaviivojen** sekä **vaikutustenarviointi- ja evaluointimallien** päivittäminen näiden parannusten huomioon ottamiseksi.
- Lainsäätäjien kanssa tehtävän työn jatkaminen **yhteisen menetelmän** kehittämiseksi ja toteuttamiseksi, jotta **kukin toimielin voi arvioida tekemänsä olennaiset muutokset**.

3. SÄÄNTELYN SUURSIIVOUS

EU:n lainsäädäntö on lisääntynyt ajan myötä. Se kertoo EU:n tehtävien lisääntymisestä, sen roolista sisämarkkinoiden edistämisessä sekä siitä, että asiat, joita sen odotetaan ratkaisevan, ovat yhä vaativampia ja monimutkaisempia. Monissa tapauksissa EU:n lainsäädännöllä korvataan 27 erilaista kansallista sääntökokonaisuutta. EU:n lainsäädännön koko ja runsaus sekä EU:n lainsäädännön ja kansallisen lainsäädännön välinen vuorovaikutus voivat kuitenkin johtaa tarpeettomaan monimutkaisuuteen, toistuviin vaatimusten noudattamisesta aiheutuviin rasitteisiin ja mahdollisiin epäjohtonmukaisuuksiin. Sääntöjen kasautumisesta on tullut kehittyneimmillä lainkäyttöalueilla ongelma²³.

Sidosryhmät ovat olleet johdonmukaisesti sitä mieltä, myös vastauksissaan kannanottopyyntöön, että yksinkertaistamispyrkimykset on ulotettava voimassa olevien toimenpiteiden uudelleentarkasteluun ja konsolidoimiseen. Vaikka uusi lainsäädäntö on edelleen olennaisen tärkeää, kun vastataan uusiin haasteisiin ja päivitetään EU:n sääntöjä, yhtä tärkeää on hallinnoida voimassa olevaa säännöstöä sen selkeyden, johdonmukaisuuden ja yhtenäisyyden parantamiseksi.

Komissio ehdotti vuonna 2025 kunnianhimoisia yksinkertaistamistoimenpiteitä *Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva Eurooppa* -tiedonantonsa²⁴ pohjalta. Kun lainsäätäjät ovat hyväksyneet esitetyt kymmenen koontipakettia ja muita yksinkertaistamishdotuksia, niiden odotetaan tuottavan yrityksille ja viranomaisille vähintään 15 miljardin euron säästöt juoksevilla kustannuksissa. Vauhti ei ole hiipumassa, vaan kehitteillä on useita uusia koontiehdotuksia ja lisää yksinkertaistamistoimenpiteitä. Yli puolet komission vuoden 2026 työohjelmassa esitetyistä lainsäädäntöaloitteista on sellaisia, että ne keventävät ja selkeyttävät EU:n lainsäädäntöä ja helpottavat sen täytäntöönpanoa²⁵.

Lisäksi delegeoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten uudelleentarkastelu on johtanut siihen, että noin 30 prosenttia vuodeksi 2026 suunnitelluista säädöksistä on poistettu ensisijaisten säädösten luettelosta. Tämä auttaa varmistamaan, että sekundaarilainsäädännön

²³ OECD Economic Outlook, https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-outlook-volume-2025-issue-2_9f653ca1-en.html.

²⁴ Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta, COM(2025) 47.

²⁵ Komission työohjelma 2026, COM(2025) 870.

tavoitteet saavutetaan, se pysyy oikeasuhteisena ja se kohdistetaan osa-alueisiin, joilla EU:n toimet tuottavat eniten lisäarvoa.

Sääntelyn suursiivouksen toimintasuunnitelma

Kukin kollegion jäsen vastaa lainsäädännön kattavasta seulonnasta omalla vastuualueellaan sen arvioimiseksi, onko lainsäädäntö edelleen relevanttia ja tarkoitukseensa sopivaa. Tämä on olennainen osa stressitestausta, josta mainitaan komission poliittisissa suuntaviivoissa ja komission jäsenten toimeksiantokirjeissä²⁶. Lainsäädännön seulonnassa tarkastellaan kaikkia politiikan aloja, ja seulonta kohdistuu myös delegoituihin säädöksiin ja täytäntöönpanosäädöksiin.

Näiden toimien vahvistamiseksi ja niiden priorisoimiseksi komissio ottaa käyttöön sääntelyn suursiivouksen toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelma kohdistetaan 12 osa-alueeseen, jotka esitetään liitteessä 1. Niiden tarkastelu on ensisijaista vuosina 2026 ja 2027, ja tavoitteena on vähentää monimutkaisuutta ja epäyhtenäisyyttä lainsäädännön vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi.

Nämä 12 painopistealuetta – tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus, rahoituspalvelut, tulli, verotus, terveys ja elintarviketurvallisuus, maatalous, liikenne, energia, ilmasto, ympäristö, digitaalitalous, asuminen ja lupamenettelyt – on valittu täytäntöönpanohaasteista tehdyn sisäisen analyysin ja sidosryhmiltä esimerkiksi täytäntöönpanovuoropuheluissa ja tilannearvioissa saadun palautteen perusteella.

Suursiivouksen odotetaan johtavan lainsäädännöllisiin tai muihin toimenpiteisiin, joilla puututaan vanhentuneisiin säännöksiin, päällekkäisyyksiin, epäjohdonmukaisuuksiin tai tarpeettomiin vaatimuksiin, jotka aiheuttavat turhaa rasitetta. Se edistää myös konsolidointia osa-alueilla, joilla sääntely on hyvin epäyhtenäistä, ja saattaa johtaa yksittäisten komission ehdotusten perumiseen tapauksissa, joissa ne eivät ehkä enää vastaa tämänhetkisiä realiteetteja tai joissa ehdotusten käsittely lainsäädäntövallan käyttäjien toimesta on pysähtynyt.

Esimerkkejä mahdollisista toimenpiteistä ovat yhdenmukaistaminen, prosessien digitalisointi, epäyhtenäisten sääntöjen virtaviivaistaminen, raportointivelvoitteiden vähentäminen ja digitaalisten työkalujen hyödyntäminen byrokratian vähentämiseksi. Toimintasuunnitelmalla pyritään edistämään läpinäkyvyyttä ja ennustettavuutta ja varmistamaan, että EU:n lainsäädäntö on tarkoitukseensa sopivaa, sekä vähentämään yrityksille, julkishallinnolle ja kansalaisille säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Antaakseen tarvittavan sysäyksen tälle sääntelyn suursiivoukselle komission jäsenten kollegio tarkastelee säännöllisesti edistymistä toimintasuunnitelman toteuttamisessa. Tämä tarkastelu sisällytetään komission vuotuisen raportointiin yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta.

Yksinkertaistamisfoorumi – uusi korkean tason asiantuntijaryhmä

Sidosryhmistä muodostettava korkean tason ryhmä, yksinkertaistamisfoorumi²⁷, tukee tätä sääntelyn suursiivousta. Uudessa ryhmässä²⁸ kokoontuu kansallisia, alueellisia ja paikallisviranomaisia, alueiden komitean edustajia (alueellisten keskusten verkoston

²⁶ Euroopan valinta. Poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2024–2029.

²⁷ Tämän uuden ryhmän työ perustuu vuosina 2021–2024 toimineen Fit for Future -foorumin työhön.

²⁸ C(2026) 8000.

tukemana), talous- ja sosiaalikomitean edustajia, työmarkkinaosapuolia, yrityksiä ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä. Osallistujat tekevät ehdotuksia siitä, miten EU:n sääntöjä ja niiden täytäntöönpanoa voidaan yksinkertaistaa ja helpottaa kansalaisten, yritysten ja viranomaisten kannalta, sekä seuraavat edistymistä ja uusia tarpeita.

Keskeiset toimet

- Suoritetaan **sääntelyn suursiivous** liitteenä olevan toimintasuunnitelman mukaisesti.
- Pyydetään sidosryhmiltä edelleen tietoa täytäntöönpanoon liittyvien haasteiden ja yksinkertaistamismahdollisuuksien kartoittamiseksi muun muassa **kuulemisten, täytäntöönpanovuoropuhelujen ja tilannearvioiden** kautta.
- Perustetaan uusi korkean tason asiantuntijaryhmä – **yksinkertaistamisfoorumi** – tukemaan yksinkertaistamistoimia ja rasitteiden keventämistoimia.

4. YLISÄÄNTELYN TORJUNTA

Sisämarkkinoiden esteet voivat johtua kansallisista poliittisista valinnoista, toisistaan poikkeavista hallinnollisista menettelyistä, hallinnollisten valmiuksien puutteesta tai epätasa-arvoisesta digitalisaatiosta. Vaikka tällaiset esteet eivät aina ole EU:n lainsäädännön vastaisia, ne haittaavat sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa, joskus tahattomastikin. Sisämarkkinoiden esteet puolestaan vähentävät vaurautta ja heikentävät resilienssiä.

Tämänkaltaisen merkittävä este on ylisääntely²⁹. Ylisääntelystä on kyse silloin, kun jäsenvaltio saattaessaan EU:n lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöä tai pannessaan sitä täytäntöön tietyllä politiikan alalla laajentaa lainsäädännön soveltamisalaa tai tiukentaa sääntöjä tai velvoitteita niin, että ne menevät EU:n säädöksessä asetettuja vaatimuksia pidemmälle³⁰. Ylisääntelynä voidaan pitää myös sitä, että luodaan raskaampia menettelyjä kuin EU:n lainsäädännön täytäntöönpano edellyttäisi.

Vaikka tällaiset käytännöt eivät olisikaan EU:n lainsäädännön vastaisia, niillä on yleensä haitallinen vaikutus sisämarkkinoihin ja ne haittaavat liiketoimintaa, myös kansallisella tasolla, tai vaikuttavat kohtuuttomasti yksilöiden oikeuksiin. Ne voivat myös johtaa yritysten kannalta epätasapuolisiin toimintaedellytyksiin ja säännösten noudattamisesta aiheutuvien kustannusten nousuun, mikä heikentää eurooppalaista yrittäjyyttä ja innovointia ja viime kädessä EU:n kilpailukykyä. Lisäksi ylisääntely saattaa hämärtää vastuuta, koska talouden toimijat voivat vahingoittaa EU:n mainetta syyttämällä sitä sääntelyn aiheuttamasta taakasta, joka tosiasiaassa johtuu kansallisista poliittisista valinnoista.

Esteiden poistaminen ja ylisääntelyn vähentäminen on mahdollista vain yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Tätä varten komissio laatii parhaista käytännöistä ja erilaisista kriteereistä muodostuvan välineistön, jonka avulla jäsenvaltiot voivat tunnistaa ylisääntelyn ja välttää sitä saattaessaan EU:n lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöään ja pannessaan

²⁹ Ylisääntely on määritetty esteeksi vuoden 2025 sisämarkkinastrategiassa, COM(2025) 500.

³⁰ Tämä ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta hyväksyä tiukempia toimenpiteitä tietyillä politiikan aloilla, jos perussopimuksissa niin määrätään.

sitä täytäntöön. Taustalla on Eurooppa-neuvoston 19. maaliskuuta 2026 antamissa päätelmissä ilmaistu yhteinen sitoutuminen ylisääntelyn välttämiseen. Komissio aikoo myös tukea jäsenvaltioita direktiivien saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja auttaa niitä tunnistamaan mahdolliset ylisääntelyriskit varhaisessa vaiheessa.

Komissio käyttää kuulemisia, komission jäsenten järjestämiä täytäntöönpanovuoropuheluja ja tilannearvioita ylisääntelyn kaltaisten täytäntöönpanohaasteiden tunnistamiseen ja tarkastelemiseen. Tarkastelut, jotka kohdistetaan noudattamisen valvonnan painopisteisiin (ks. jäljempänä), auttavat havaitsemaan myös ylisääntelytapauksia.

Myös jäsenvaltioiden olisi osallistuttava näytön keräämiseen. Jos jäsenvaltioiden omat kansalliset toimenpiteet ovat EU:n lainsäädäntöä tiukempia, niillä on jo nyt mahdollisuus ilmoittaa siitä tietokannassa³¹ saattaessaan direktiivejä osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen jälkeen. Käytännössä näin ei kuitenkaan tehdä.

Komissio aikoo lisätä olemassa olevien mekanismien ja foorumien käyttöä haitallisten esteiden ja ylisääntelyn torjumiseksi sisämarkkinoilla. Talouspolitiikan EU-ohjausjaksolla³² on oma roolinsa. Sen yhteydessä määritetään keskeisiä esteitä ja ylisääntelyongelmia kussakin jäsenvaltiossa ja tuodaan esiin tapauksia, joihin olisi puututtava ensi tilassa. Komissio tukeutuu muun muassa työhön, jota on tehty sisämarkkinoiden täytäntöönpanon valvontaa käsittelevässä työryhmässä. Työryhmä on kehittänyt yhdessä jäsenvaltioiden kanssa yhteistyöhön perustuvan toimintamallin haitallisten esteiden poistamiseksi sisämarkkinoilla.

Komissio ottaa ylisääntelyn riskin huomioon myös lainsäädäntöehdotuksia tehdessään ja muotoilee ne siten, että riski minimoidaan (esim. suosimalla sisämarkkina-asioissa direktiivien sijaan tyhjentäviä asetuksia varmistaen näin, että EU:n säädöksen soveltamisalaan kuuluvia asioita säännellään tyhjentävästi).

Keskeiset toimet

- Tuetaan jäsenvaltioita ylisääntelyn välttämiseksi **parhaista käytännöistä muodostuvalla välineistöllä ja opastamalla säädösten saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä.**
- Ylisääntelytapauksen **parempi ja varhaisempi havaitseminen** komission välineiden avulla ja yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.
- Keskeisten esteiden tunnistaminen ja ylisääntelyyn liittyvien kysymysten seuranta jäsenvaltioittain **talouspolitiikan EU-ohjausjakson ja sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon valvontaa käsittelevän työryhmän avulla.**

5. PAREMPI TÄYTÄNTÖÖNPANO JA JÄMÄKKÄ NOUDATTAMISEN VALVONTA

Parhaillakaan säännöillä ei saavuteta tavoiteltua vaikutusta, jos täytäntöönpano jäsenvaltioissa on epäyhtenäistä, myöhässä tai epä johdonmukaista. Tällaiset puutteet paitsi heikentävät

³¹ THEMIS on komission yksiköiden ja jäsenvaltioiden yhteinen tietokanta, jossa kansalliset viranomaiset ilmoittavat komissiolle kansallisista toimenpiteistään.

³² Talouspolitiikan EU-ohjausjakso on Euroopan unionin talous- ja sosiaalipolitiikan koordinointi- ja seurantakehys.

sisämarkkinoiden eheyttä ja kilpailukykyä myös nakertavat luottamusta oikeusvaltioperiaatteen, joka on EU:n legitimitietin perusta. Se tulee ihmisille ja yrityksille huomattavan kalliiksi. Vahva ja ennakoitavissa oleva noudattamisen valvonta myös tukee unionin uskottavuutta kansainvälisten kumppaneiden silmissä ja sen kykyä edistää sääntöpohjaista yhteistyötä.

Nykyinen komissio on tehnyt keskeisiä aloitteita sisämarkkinoiden vahvistamiseksi³³ ja oikeusvaltioperiaatteen suojelemiseksi³⁴. Se on lisännyt jäsenvaltioiden tukemista täytäntöönpanossa ja tarjoaa niille alusta alkaen välineet EU:n lainsäädännön oikea-aikaiseen ja asianmukaiseen täytäntöönpanoon³⁵. Uskottava ja tehokas noudattamisen valvonta on kuitenkin varokeino, jota tarvitaan, jotta EU:n sääntöjä alettaisiin nopeasti noudattaa, jos ennaltaehkäisevät toimenpiteet eivät tuota tulosta.

Komissio vahvistaa EU:n lainsäädännön noudattamisen valvontaa, jotta se olisi Euroopan haasteiden tasolla, ja parantaakseen resilienssiä tulevaisuutta varten. Komissio aikoo toteuttaa toimenpiteitä, joilla EU:n lainsäädännön noudattamisen valvontaa nopeutetaan ja vahvistetaan kaikilla politiikan aloilla ja varmistetaan yhdenvertainen kohtelu³⁶.

Sisämarkkinasääntöjen noudattamisen valvonnan painopisteet

Sisämarkkinat ovat Euroopan innovoinnin, kasvun ja kilpailukyvyn moottori³⁷. Yritykset eivät pysty hyödyntämään koko potentiaaliaan perusteettomien esteiden, toisistaan poikkeavien kansallisten sääntöjen ja kaupankäyntiedellytysten vuoksi. Nämä esteet vääristävät kilpailua ja rajoittavat rajatylittävää toimintaa ja investointeja.

Tämän vuoksi komissio on lisäämässä työtään sisämarkkinasäännösten noudattamisen valvomiseksi. Komissio on liitteessä 2 määrittänyt 11 sisämarkkinasääntöjen noudattamisen valvonnan painopistettä sen perusteella, kuinka merkittäviä ne ovat järjestelmän ja talouden kannalta. Näillä osa-alueilla komissio tarkastelee jäsenvaltioita ennakoivammin ja tarvittaessa käsittelee havaittuja ongelmia nopeiden rikkomusmenettelyjen avulla. Luetellut painopisteet liittyvät kysymyksiin, joilla on vakava vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan ja haitallinen vaikutus eurooppalaisiin yrityksiin. Komissio on määrittänyt painopisteet niiden tietojen perusteella, joita se on saanut eri lähteistä, mukaan lukien täytäntöönpanovuoropuhelut, kansalaisten ja sidosryhmien tekemät kantelut sekä jäsenvaltioissa toimivien yksittäisiä

³³ Sisämarkkinat: Euroopan kotimarkkinat epävarmassa maailmassa. Strategia sisämarkkinoiden yksinkertaistamiseksi, sujuvoittamiseksi ja vahvistamiseksi, COM(2025) 500.

³⁴ Vuotuinen oikeusvaltiotarkastelu, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle_fi.

³⁵ Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta, COM(2025) 47.

³⁶ Tällä tiedonannolla täydennetään aiemmissa tiedonannoissa, erityisesti komission tiedonannoissa *EU:n lainsäädäntö: parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla* (C(2016) 8600) ja *EU:n lainsäädäntö: toimiva täytäntöönpano, tulokuntoinen EU*, COM(2022) 518 final, asetettuja noudattamisen valvonnan prioriteetteja, mutta ei korvata niitä.

³⁷ Euroopan keskuspankin mukaan tavarakaupan esteiden vähentäminen lisääi EU:n sisäistä kauppaa 4,4 prosenttia ja hyvinvointihyötyjä arviolta 1,3 prosenttia. Palvelukaupan esteiden vähentäminen johtaisi kuitenkin suurempaan kaupan kasvuun (14,5 %) ja suurempaan hyvinvoinnin kasvuun (1,8 %), [artikkeli](#), joka on julkaistu osana [EKP:n talouskatsausta nro 8/2025](#).

rajatylittäviä ongelmia ratkovien SOLVIT-keskusten ilmoittamat systeemiset ongelmat. Myös laittoman ylisääntelyn torjuminen on osa noudattamisen valvontaa näillä painopistealueilla³⁸.

Tavoitteena on kussakin tapauksessa oikean välineen avulla varmistaa mahdollisimman nopeasti, että sisämarkkinasääntöjä noudatetaan. Tarkasteluissa tukeudutaan olemassa oleviin välineisiin ja jäsenvaltioiden kanssa asiantuntijaryhmissä käytyihin keskusteluihin, työpajoihin, joissa käsitellään lainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja mahdollisiin kohdennettuihin kokouksiin. Komissaarien järjestämissä täytäntöönpanovuoropuheluissa ja tilannearvioissa voidaan myös saada arvokasta tietoa niiltä, joihin EU:n säännöt vaikuttavat käytännössä. Komissio aikoo lisätä rikkomusmenettelyä edeltäviä vuoropuheluja jäsenvaltioiden kanssa tarkastellakseen sisämarkkinalainsäädännön mahdollista rikkomista ja selvittääkseen, onko realistista päästä nopeaan ratkaisuun yhteistyössä asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa.

Komissio käynnistää tarvittaessa rikkomusmenettelyn. Tämä tapahtuu joko sen jälkeen, kun rikkomusmenettelyä edeltävä vuoropuhelu ei ole tuottanut tulosta, tai välittömästi, jos on kyseessä vakava ja hyvin toteen näytetty rikkomus. Kun rikkomusmenettely käynnistetään, tavoitteena on, että sääntöjen noudattaminen toteutuu nopeasti. Tämä näkyykin siinä, että komission onnistumisaste on suuri menettelyn alkuvaiheessa³⁹.

Jos komissio ei pääse asianomaisten jäsenvaltion kanssa myönteiseen tulokseen joko vuoropuhelussa tai oikeudenkäyntiä edeltävässä rikkomusmenettelyn vaiheessa, se saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se on tarkoituksenmukaista. Edistymisen ja tulokset näillä sisämarkkinasääntöjen noudattamisen valvonnan painopistealueilla esitetään komission vuotuisessa raportoinnissa yksinkertaistamisesta, täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta.

EU:n lainsäädännön noudattamisen valvonnan nopeuttaminen

EU:n lainsäädännön noudattamisen varmistaminen on olennaisen tärkeää paitsi sisämarkkinoiden tuloksellisen toiminnan kannalta myös siksi, että EU säilyisi oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvana yhteisönä. EU:n säännöt hyödyttävät kansalaisia ja yrityksiä vain, jos jäsenvaltiot panevat ne täytäntöön asianmukaisesti ja ajallaan. Tämä on erityisen tärkeää nyt, kun oikeusvaltioon kohdistuu paineita eri puolilla maailmaa ja kansainvälistä kauppaa vääristetään.

Liian usein on kuitenkin edelleen niin, että direktiivejä ei saateta ajoissa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Vuonna 2025 lähes 70 prosenttia uusista rikkomusmenettelyistä johtui siitä, että jäsenvaltiot olivat myöhässä direktiivien saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöään, mikä estää ihmisiä ja yrityksiä saamasta EU:n lainsäädännöstä täyttä hyötyä. Useimmat jäsenvaltiot jättivät järjestelmällisesti noudattamatta määräaikoja, joihin mennessä direktiivit

³⁸ Komission 30. tammikuuta 2026 antamassa vuotuisessa sisämarkkina- ja kilpailukykyraportissa (COM(2026) 46) ilmoitettiin vuotuisesta sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon valvontaa koskevasta ohjelmasta. Ohjelman painopisteet vuodeksi 2026 kuuluvat tässä tiedonannossa esitettyihin yhteentoista sisämarkkinasääntöjen noudattamisen valvonnan painopistealueeseen. Painopistealueet eivät rajoita EU:n sääntöjen täytäntöönpanon tiukkaa seuranta muilla painopistealueilla, esimerkkinä puhtaan energian käyttöönoton nopeuttamista koskevat säännöt, kuten 22. huhtikuuta 2026 annetussa tiedonannossa COM(2026) 370 (AccelerateEU) esitetään.

³⁹ Kaksi kolmasosaa rikkomusmenettelyistä ratkaistaan ensimmäisessä vaiheessa (kun virallinen ilmoitus on lähetetty), ja noin 95 prosenttia tapauksista ratkaistaan ennen asian saattamista unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

olisi täytynyt saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tämä pakotti komission käynnistämään 370 rikkomusmenettelyä, jotka kohdistuivat 36 direktiiviin.

Vaikka komissio aloittaa nopeasti rikkomusmenettelyjä, jos direktiivien saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä myöhästyy, menettelyjen eteneminen ja niiden saaminen päätökseen vie usein vuosia. Tapaukset, joissa direktiivit on saatettu virheellisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja direktiivejä tai asetuksia sovelletaan virheellisesti, kestävät vielä kauemmin. Vuonna 2025 päätökseen saadut rikkomusmenettelyt kestivät keskimäärin lähes kolme vuotta, ja lähes viidesosa kesti yli viisi vuotta⁴⁰. Samaan aikaan EU:n sääntöjä sovelletaan jäsenvaltioissa epäyhdenmukaisesti, mikä johtaa toisistaan poikkeavien toimintaympäristöjen muodostumiseen ja lisää oikeudellista epävarmuutta.

Tässä tilanteessa komissio pyrkii nopeuttamaan toimiaan lainsäädännön noudattamisen valvomiseksi tapauksissa, joissa direktiivejä ei olla saattamassa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Jos jäsenvaltiot eivät ilmoita komissiolle toimenpiteistä, joilla direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio yksinkertaistaa ja nopeuttaa perusteltujen lausuntojen antamista⁴¹. Perustellut lausunnot ovat rikkomusmenettelyn toinen vaihe sen jälkeen, kun jäsenvaltiolle on lähetetty virallinen ilmoitus. Jos jäsenvaltio ei ilmoita mistään toimenpiteestä (eli laiminlyö saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöä täysin) tai ei anna lisäilmoitusta sen jälkeen, kun rikkomusmenettely on käynnistetty (laiminlyö saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöä osittain), komissio antaa yleensä perustellun lausunnon kuuden kuukauden kuluessa virallisen ilmoituksen hyväksymisestä.

Unionin tuomioistuin on muistuttanut vakiintuneessa oikeuskäytännössään⁴² jäsenvaltioiden velvollisuudesta antaa riittävän selkeitä ja täsmällisiä tietoja niiden kansallisten säännösten sisällöstä, joilla direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tuomioistuin on korostanut, että komissio tarvitsee näitä tietoja voidakseen määrittää, onko jäsenvaltio saattanut direktiivin kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komissio on viime vuosina auttanut jäsenvaltioita yhdenmukaistamaan ja virtaviivaistamaan näiden tietojen toimittamista⁴³ ja tarjoaa edelleen tukeaan. Jos jäsenvaltio ei kuitenkaan toimita tarvittavia tietoja, sovelletaan samaa yksinkertaistettua menettelyä kuin edellä mainitussa tapauksessa, jossa jäsenvaltio ei ilmoita toimenpiteistä.

Vastaavasti komissio aikoo suhtautua tiukemmin jäsenvaltioiden pyyntöihin pidentää viralliseen ilmoitukseen⁴⁴ vastaamiselle asetettua kahden kuukauden määräaika (kaikentyyppisissä rikkomusmenettelyissä). Jatkossa määräaikoihin myönnetään pidennyksiä yleensä vasta siinä vaiheessa, kun on annettu perusteltu lausunto, edellyttäen, että jäsenvaltiot tunnustavat rikkomisen ja täyttävät vahvistetut kumulatiiviset edellytykset⁴⁵, joita arvioidaan

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/implementing-eu-law/member-state-infringement-cases/en#inline-nav-10>.

⁴¹ Erityisesti lisäämällä valtuutusmenettelyn käyttöä päätösten tekemiseksi rikkomusmenettelyssä.

⁴² Ks. yhteisöjen tuomioistuimen urauurtava tuomio 8.7.2019, komissio v. Belgia, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573, 59 kohta.

⁴³ Esimerkiksi antamalla jäsenvaltioille mallin, jota ne voivat käyttää tietojen esittämiseen.

⁴⁴ Virallisen ilmoituksen tarkoituksena on pyytää jäsenvaltiota esittämään huomautuksensa komission havainnoista, usein rikkomusmenettelyä edeltävien vuoropuhelujen tai kahdenvälisten keskustelujen jälkeen. Perusteettomat viivästyksset haittaavat komission arviointia ja riskinä on, että ne johtavat jäsenvaltioiden eriarvoiseen kohteluun.

⁴⁵ Pyyntöön täytyy sisällyttää toteutettavien toimenpiteiden realistinen ja riittävän selkeä aikataulu; pyynnön tarkoituksena täytyy olla, että jäsenvaltio saa mahdollisuuden toteuttaa toimenpiteet, joita perustellun lausunnon noudattaminen edellyttää; vastaamiselle asetetun määräajan pidentäminen voi pyytää vain kerran; pyynnön täytyy olla pääsihteeristössä ennen alkuperäisen määräajan päättymistä; ja lisäaika ei saa olla kolmea kuukautta pidempi.

tarkasti. Kun on annettu virallinen ilmoitus, vastaamiselle asetettua määräaikaa voidaan pidentää vähän vain hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa, kuten force majeure -tapauksissa, joissa ennalta arvaamattomat tapahtumat estävät jäsenvaltiota vastaamasta ajoissa.

Komission tavoitteena on toimikautensa loppuun mennessä vähentää pitkäaikaisten rikkomustapausten määrää. Tätä varten se keskittyy yli viisi vuotta vireillä olleisiin asioihin, joita ei ole vielä saatettu unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jäsenvaltioiden toimet ja niiden yhteistyöhalukkuus ovat avainasemassa tällaisten tapausten ratkaisemisessa.

Tekoölyn hyödyntäminen

Noudattamisen valvontaa voidaan vauhdittaa myös nopeuttamalla tarkastuksia, joilla selvitetään, ovatko toimenpiteet, joilla direktiivit saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, vaatimusten mukaisia. Kansallinen lainsäädäntö heijastaa kunkin jäsenvaltion ainutlaatuista perustuslaillista, menettelyllistä ja hallinnollista järjestelmää, ja toimenpiteiden tarkistaminen vie aikaa ja resursseja. Siksi komissio aikoo ottaa käyttöön erityisiä tekoölyvälineitä, joiden avulla voidaan tarkastaa, miten jäsenvaltiot ovat saattaneet EU:n lainsäädännön osaksi kansallista lainsäädäntöään. Komissio tulee käyttämään näitä välineitä apuna myös mahdollisten ylisääntelytapauksien havaitsemisessa, mikä edistää järjestelmällisempää arviointia kaikissa jäsenvaltioissa. Komissio käynnistää vuonna 2026 pilottihankkeen, joka koskee niiden kansallisten toimenpiteiden vaatimustenmukaisuuden tarkastamista, joilla EU:n lainsäädäntö saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tekoöly tukee ihmisen suorittamaa arviointia – ei korvaa sitä – ja siihen sovelletaan tiukkoja suojatoimia⁴⁶. Myös jäsenvaltioita kannustetaan käyttämään tekoölyä, jotta ne voivat nopeuttaa direktiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöään ja seurantaan liittyvää työtään.

Pelotteiden vahvistaminen

Jämäkkä noudattamisen valvonta edellyttää uskottavia pelotteita. Kun EU:n lainsäädännön rikkominen on havaittu ja sitä on tutkittu, kaikkien osapuolten on tehtävä yhteistyötä tilanteen ratkaisemiseksi. Jos tässä epäonnistutaan eikä jäsenvaltio edelleenkään noudata sääntöjä, komissio voi kahdessa tilanteessa⁴⁷ saattaa asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja pyytää taloudellisten seuraamusten määräämistä.

Tapauksissa, joissa direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on puutteellista, perussopimuksissa määrätään taloudellisista seuraamuksista jo siinä vaiheessa, kun komissio vie jäsenvaltion ensimmäisen kerran unionin tuomioistuimeen. Tällöin tuomioistuin ei voi tuomiossaan ylittää komission ehdottamaa määrää. Jos jäsenvaltio ei noudata ensimmäistä tuomiota ja asia on vietävä uudelleen unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, tuomioistuimella on laaja harkintavalta päättää komission ehdottamaa suuremmasta määrästä (kuten se on viime vuosina tehnyt). Jos direktiiviä ei saateta osaksi kansallista lainsäädäntöä, sen soveltaminen

⁴⁶ Automaattisen päätöksenteon riskien poissulkeminen ja hyvän hallinnon varmistaminen.

⁴⁷ Tilanteessa i) jossa jäsenvaltio ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä noudattaakseen tuomioistuimen aiempaa tuomiota, jossa sen on todettu rikkoneen unionin oikeutta (SEUT-sopimuksen 260 artiklan 2 kohta), ja tilanteessa ii) jossa jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä (SEUT-sopimuksen 260 artiklan 3 kohta).

kansallisessa oikeusjärjestyksessä estyy, mikä johtaa siihen, että henkilöiltä ja yrityksiltä evätään direktiivillä myönnetty oikeudet ja edut⁴⁸.

Edellä esitetyn perusteella ja siksi, että on tarpeen varmistaa, että jäsenvaltioille määrättävät taloudelliset seuraamukset ovat riittävän varoittavia, komissio aikoo laskea tuomioistuimelle ehdotettavat seuraamukset järjestelmällisesti tiukemmin, mikä suurentaa niiden määriä.

Lainsäädännön parempaan noudattamiseen tähtäävä yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa

Olemassa olevien esteiden poistaminen on vain puolet haasteesta – uusien esteiden ehkäiseminen on yhtä tärkeää. Koska lainsäädäntö kehittyy nopeasti, resurssit ovat rajalliset ja kriiseihin on reagoitava nopeasti, on ratkaisevan tärkeää, että uudet säännöt pannaan alusta alkaen asianmukaisesti täytäntöön.

Komissio uskoo vahvasti, että EU:n lainsäädännön täysimääräinen noudattaminen edellyttää jäsenvaltioiden kanssa jaettua vastuuta. Komissio antaa jäsenvaltioille täytäntöönpanon yhteydessä vahvaa tukea täytäntöönpanostrategioin, tiekartoin, joilla direktiivit saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, räätälöidyn ohjein ja erityisten työryhmien kautta. Jäsenvaltioiden olisi puolestaan tehtävä ennakoivaa yhteistyötä komission kanssa kertomalla täytäntöönpanoon liittyvistä haasteista varhaisessa vaiheessa. Näin voidaan välttää EU:n lainsäädännön epäyhtenäinen täytäntöönpano.

Uusien direktiivien määrä on ajan myötä vähentynyt, kun taas asetuksista on tulossa yhä tärkeämpi erilaisia seurantatapoja edellyttävä lainsäädäntöväline. Siksi komission ja jäsenvaltioiden on vahvistettava EU:n asetusten täytäntöönpanon ja soveltamisen seuranta. Komissio kehittää vuonna 2026 uuden tietoteknisen työkalun eli keskitetyn asiointipisteen, jonka kautta jäsenvaltiot voivat olla yhteydessä komissioon ja ilmoittaa kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä asetuksissa asetetuissa määräajoissa (esimerkiksi toimivaltaisista viranomaisista nimetessään). Työkalun avulla komissio voi antaa jäsenvaltioille myös järjestelmällistä täytäntöönpano-ohjeistusta ja valvoa asetusten täytäntöönpanoa ja soveltamista järjestelmällisesti.

Kaikki esteet eivät kuitenkaan johdu EU:n lainsäädännön heikosta täytäntöönpanosta. Usein taustalla ovat yksipuoliset kansalliset säännöt. Vaikuttava yhteistyö tarkoittaa myös sitä, että jäsenvaltioiden olisi pidättäydyttävä ottamasta käyttöön kansallisia sääntöjä, joista voisi tulla sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan ja EU:n sääntöjen johdonmukaisen täytäntöönpanon kannalta ongelmallisia.

Lainsäädännön epäyhtenäisyyden vähentämiseksi komissio parantaa voimassa olevien välineiden, kuten sisämarkkinoiden ilmoitusmenettelydirektiivin⁴⁹ ja palveludirektiivin⁵⁰, käyttöä. Niissä edellytetään, että jäsenvaltiot ilmoittavat kansallisista toimenpide-ehdotuksista ja tutkivat, miten näihin menettelyihin voitaisiin tehdä lisäparannuksia. Nämä säännökset ovat

⁴⁸ Ilmoittamatta jättämistä koskevassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä muistutetaan johdonmukaisesti, että velvoite toteuttaa toimenpiteet, joilla direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja ”ilmoittaa näistä toimenpiteistä komissiolle ovat jäsenvaltioiden keskeisiä velvoitteita unionin oikeuden täyden tehokkuuden varmistamiseksi ja että näiden velvoitteiden noudattamatta jättäminen on näin ollen pidettävä selvästi vakavana” (tuomio 25.4.2024, komissio v. Puola, C-147/23, EU:C:2024:346, 72 kohta).

⁴⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisesta noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, palveluista sisämarkkinoilla (EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36).

vahvoja mekanismeja, joilla estetään kansallisten toimenpiteiden yhteensopimattomuus EU:n lainsäädännön kanssa varhaisessa vaiheessa, jo ennen niiden hyväksymistä. Näin poistetaan tarve noudattamisen valvontatyöhön jatkossa ja saadaan aikaan tehokkuushyötyjä sekä komission että jäsenvaltioiden näkökulmasta.

Jäsenvaltioiden on sisämarkkinoiden ilmoitusmenettelydirektiivillä luodun järjestelmän puitteissa ilmoitettava tietyt tuotteita ja palveluja koskevista toimenpide-ehdotuksista ennen niiden hyväksymistä. Komissio tarkastelee näitä ehdotuksia suhteessa EU:n lainsäädäntöön, ja kaikki jäsenvaltiot osallistuvat prosessiin tasavertaisesti ja voivat esittää omat arvionsa. Kun jäsenvaltio on tehnyt ilmoituksen, alkaa kolmen kuukauden odotusaika, jonka kuluessa toimenpidettä ei saa toteuttaa. Tämä antaa aikaa palautteen antamiseen ja mukautuksiin. Sidosryhmät pidetään kattavasti ajan tasalla TRIS-alustan kautta, ja ne voivat antaa merkityksellistä palautetta kansallisen tason esteiden ehkäisemiseksi.

Palveludirektiivin ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluviin kansallisiin toimenpiteisiin ei sovelleta odotusaikaa, mutta komissio velvoittaa jäsenvaltiot ilmoittamaan vapaaehtoisesti toimenpiteistä mahdollisimman pitkälti luonnosvaiheessa ilmoitusten ennaltaehkäisevän vaikutuksen lisäämiseksi.

Komissio on viime vuosina tuonut toimenpide-ehdotusten yhteydessä esiin vaatimusten noudattamista koskevia ongelmia, erityisesti maatalouselintarvike-, digitaalipalvelu- ja ympäristösektorilla. Kaikki jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole ratkaisseet näitä ongelmia.

Komissio hyödyntää tätä ennaltaehkäisevää välinettä kaikin tavoin ja käynnistää järjestelmällisesti rikkomusmenettelyjä, jos havaittua rikkomista ei saada lopetettua. Komissio aikoo varmistaa myös sisämarkkinoiden ilmoitusmenettelydirektiivin täysimääräisen noudattamisen toteuttamalla noudattamisen valvontatoimia, jos jäsenvaltiot eivät noudata menettelyvaatimuksia (esim. odotusaikaa) tai eivät ilmoita säädösehdoistaan. Komissio toimii samalla tavalla vastaavien säännösten osalta, joita tulevassa lainsäädännössä saatetaan ottaa käyttöön osana sisäänrakennettua noudattamisen valvontaa.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi komissio kiinnittää seuraavassa rahoituskehyksessä ja erityisesti kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiin sisältyvissä toimenpiteissä erityistä huomiota EU:n lainsäädännön mukaisten velvoitteiden noudattamiseen erityisesti sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan osalta.

Keskeiset toimet

- **Sisämarkkinasääntöjen noudattamisen valvonnan painopistealueilla** havaitut ongelmat ratkaistaan nopeasti ja viedään tarvittaessa unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.
- Kun direktiivien saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on puutteellista, **rikkomusmenettelyjä vauhditetaan** nopeuttamalla perusteltuja lausuntoja ja toteuttamalla järjestelmällisesti jatkotoimia, jos jäsenvaltiot eivät ole toimittaneet selittäviä asiakirjoja.
- Myönnetään **vähemmän pidennyksiä määräaikoihin**, joiden kuluessa jäsenvaltioiden on vastattava komissiolle rikkomusmenettelyissä.
- Otetaan käyttöön erityisiä **tekoälytyökaluja**, jotta voidaan nopeuttaa arviointeja, jotka koskevat sääntöjen saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja vähentää näin hallinnollista raskautta tarkkuutta vaarantamatta ja tiukat suojatoimet varmistaen.
- **Vähennetään pitkäkestoisten rikkomistapausten määrää** komission toimikauden loppuun mennessä keskittyen erityisesti yli viisi vuotta vireillä olleisiin tapauksiin, joita ei ole saatettu unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.
- Ehdotetaan unionin tuomioistuimelle **varoittavampia taloudellisia seuraamuksia** jäsenvaltioille.
- Sen lisäksi, että tarkastellaan direktiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, **parannetaan EU:n asetusten seurantaa** uuden tietoteknisen työkalun avulla, jotta jäsenvaltioiden ilmoitukset voidaan tarvittaessa keskittää ja jotta voidaan systemoida täytäntöönpano-ohjeet ja vahvistaa komission suorittamaa valvontaa.
- **Parannetaan sisämarkkinasääntöjen rikkomisen ehkäisemistä** hyödyntämällä sisämarkkinoiden ilmoitusmenettelydirektiivin ja palveludirektiivin mukaisia ilmoitusvaatimuksia.